

Kalle Laanet, justiitsminister:
Vabaduse Tammepärja aumärgiga tunnustamine
31. augustil 2023

Tere, head inimesed!
Tere, võitjad!

Juba antiikajast on teada, et võitjatele pandi kaela tammepärjad.
Lapsepõlvest mäletan, et nii tehti tollal ülipopulaarsete mootorrataste ringrajasõidu võistlustel.
Vähem kui kahe kuu eest nägime viimati tammepärji laulupeo juhtide veidi väsinud, kuid rõõmsaid nägusid raamimas.

Teie olete võitjad!
Te olete võitjad ja seetõttu oleme meie võitjad. Just nii nagu ütleme, et „me võitsime“, kui võidab Anett Kontaveit turniiril ja epeenaiskond olümpial – see on meie võit!

Te olete ära teeninud tammepärja. Aga kuna elame oma planeedi päästmise ja rohepöörde ajastul, siis ei ole tänaseks päevaks tammikuid raiutud ega isegi tammede oksid räistatud.
Tammepärja asemel on sümbol – Võidu tammepärja aumärk.
See on tunnustuseks teile – selle eest, et tänu teile oleme me kõik võitjad.

Enam kui pooleteise aasta jooksul on avalikud ettevõtmised ja sõnavõtted olnud seotud Venemaa Ukrainas peetava sõjaga. Aga miks ainult selle aja jooksul?
Tänaseks päevaks, Vabaduse tammepärja aumärgi üleandmiseks valmistudes, lugedes selle aumärgiga täna tunnustatavate inimeste tegude ja saavutuste kokkuvõtteid, keerles otskui nõiaringsis üks vaevaline mõte: kui ukrainlased ja meie koos oma liitlastega oleksime suhtunud õigeaegselt Venemaa tegutsemisse nii, nagu teie olete suhtunud meie vabaduse saavutamisse ja selle hoidmisse ning omakorda kõige selle ajaloosse, kas see oleks praeguse sõja ära hoidnud?

Kui meie koos oma liitlastega oleksime Venemaa just kui väiksematele agressioonidele kohaselt – ja koheselt! – reageerinud 2014. aastal, kui venelaste sõda Ukraina vastu *tegelikult* algas? Kui oleksime kohaselt ja koheselt reageerinud juba 2008. aastal sõjalisele sissetungile Gruusiasse? Kas oleksime suutnud ära hoida praeguse ikka veel uskumatuna tunduva suure sõja?

Seda ei saa me muidugi kunagi teada.

Aga see peaaegu et sundmõte *võimalusest*, et kõik oleks võinud ka teisiti minna, toob esile otsustajatele, riigijuhtidele hästi teada tõe, mis päevapoliitika tõttu alalõpmata kõrvale jäetakse: vabadusega ei kaubelda; vabaduse puhul ei ole väiksemaid ja suuremaid... ma ei tea mida?!
Probleeme? Asjaolusid?

Ütlen siis nii: vabadus on üks ja ainus ja jagamatu.

Üks vabadus ei ole suurem teisest.

Suurem või väiksem võib olla vabaduse eest makstav hind neis valdkonnas, kus oskame seda mõõta või hinnata.

Nii on Vabaduse tammepärja aumärgi saajate hulgas ühtviisi inimesi, kes on meie vabaduse eest kallist hinda maksnud, kui ka neid, kes sellele kõigele hinnangut andes ja mälestusi hoides vabadusvõitlejaid tunnustavad.

Vabaduse tammepärja aumärgiga austatakse ja peetakse mees meie kaaskodanikke,

- ❖ kes on osalenud ühel või teisel moel meie vabadusvõitluses ja vastupanuliikumises, inimesi,
- ❖ kes on tõhusalt tegutsenud Eesti vabadusvõitluse ja vastupanuliikumise jäädvustamisel, samuti inimesi,
- ❖ kellel on väärilisi teeneid Eesti riigi ja rahva lähiajaloo mälestuse hoidmisel ja edasiandmisel.

Teie hulgas on erinevate valdkondade inimesi mitmest põlvkonnast. See on väga hea ja tähtis asjaolu, mis näitab, et meie vabaduse eest makstud hind on ka noorematele põlvkondadele tähtis.

Enne kui asun meie riigi ja seega meie Eesti inimeste nimel täitma austavat ülesannet, Vabaduse tammepärja aumärkide loovutamist, kordan ühe suure riigimehe küpsema eluperioodi mõtet, Winstin Churchill ütles:

«The farther backward you can look, the farther forward you are likely to see.»

«Mida kaugemale minevikku suudad vaadata, seda kaugemale tulevikku võid näha.»

Täna teid!

Palun aumärkide andmiseks